

Dosarul nr. 2rac-125/20

Prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (jud. V. Boico)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu)

DECIZIE

23 decembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe Acțiuni „Arhitecon” împotriva Serviciului Stare Civilă (reorganizat în Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”) și Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere, împotriva deciziei din 3 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 25 septembrie 2012, prin intermediul oficiului poștal, Societatea pe Acțiuni „Arhitecon” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Serviciului Stare Civilă (reorganizat în Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”) și Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în baza contractului de antrepriză cu nr. 29/12 din 21 februarie 2007 și acordului adițional nr. 29/1 din 21 februarie 2007, încheiat cu Ministerul Dezvoltării Informaționale, și-a asumat obligația să execute lucrările de reconstrucție la restaurarea Palatului Căsătoriilor din mun. Chișinău str. Alexei Mateevici nr. 74, iar Ministerul Dezvoltării Informaționale și-a asumat obligația să primească lucrările executate și să achite suma necesară întreprinzătorului conform prevederilor pct. 4 din contract și acordul adițional.

Reclamanta a menționat că în luna iulie 2009 a îndeplinit pe deplin obligațiile contractuale, fapt confirmat prin procesul-verbal de recepție la finisarea lucrărilor nr. 01/1212 din 17 iulie 2009, actul de predare-primire a documentației cu privire la lucrările executate din 3 septembrie 2009, actul de transmitere a lucrărilor îndeplinite la reconstrucția Palatului Căsătoriilor din 25 septembrie 2009, însă beneficiarul s-a

eschivat de la achitarea integrală a costului lucrărilor executate în sumă de 8 255 905, 82 de lei, achitând anterior doar 50% din suma necesară sub formă de avans.

Societatea pe Acțiuni „Arhitecon” a explicat că la data de 24 iunie 2011, a notificat Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor despre necesitatea onorării obligației de achitare integrală a lucrărilor efectuate. Însă, prin scrisoarea nr. 01/1314 din 29 iulie 2011, Ministerul Dezvoltării Informaționale (reorganizat în Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor) a informat că materialele privind executarea lucrărilor la reconstrucția Palatului Căsătoriilor și documentația de proiect deviz și design, însoțite cu scrisoarea nr. 01/2480 din 4 noiembrie 2010, în baza actului de predare-primire a documentației privind lucrările executate din 3 septembrie 2009 și actului de primire-predare a lucrărilor de proiectare din 1 septembrie 2009, au fost preluate de către Serviciul Stare Civilă. Acțiunile respective au fost efectuate în vederea realizării pct. 2 din Hotărârea Guvernului nr. 597 din 21 octombrie 2009 privind unele măsuri de executare a Legii nr. 21 din 18 septembrie 2009, conform căruia Serviciul Stare Civilă a fost transferat în subordinea Ministerului Justiției, fiind o instituție publică cu statut de persoană juridică. Astfel, Serviciul Stare Civilă a preluat și creanțele legate de Palatul Căsătoriilor din mun. Chișinău str. Alexei Mateevici nr. 74.

Reclamanta a afirmat că drept urmare, prin pretenția din 25 noiembrie 2011, adresată Serviciului Stare Civilă, a solicitat achitarea datoriei formate în urma executării contractului de antrepriză, în termen de 10 zile de la recepționarea pretenției. Însă, Serviciul Stare Civilă a oferit un răspuns evaziv și neclar, prin care nici nu recunoaște și nici nu respinge datoria existentă.

În urma majorării pretențiilor, Societatea pe Acțiuni „Arhitecon” a solicitat încasarea din contul Serviciului Stare Civilă a datoriei în mărime de 8 255 905, 82 de lei și a dobânzii de întârziere în mărime de 7 720 062 lei, pentru perioada 1 octombrie 2009 – 1 octombrie 2015, în temeiul art. 619 din Codul civil.

Prin hotărârea din 11 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău a fost respinsă acțiunea depusă de către Societatea pe Acțiuni „Arhitecon”.

Prin încheierea din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respinsă ca fiind nefondată propunerea de recuzare a judecătorului Curții de Apel Chișinău, Lidia Bulgac, înaintată de reprezentanții Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”.

Prin decizia din 7 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă cererea de apel depusă de Societatea pe Acțiuni „Arhitecon”, s-a casat hotărârea din 11 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău și s-a emis o nouă hotărâre prin care a fost admisă integral acțiunea înaintată de Societatea pe Acțiuni „Arhitecon”. S-a încasat din contul Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” în beneficiul Societății pe Acțiuni „Arhitecon” a datoriei în mărime de 8 255 905 de lei și dobânda de întârziere în mărime de 7 720 062 de lei.

Prin decizia din 26 iunie 2019 a Curții Supreme de Justiție a fost respins recursul declarat de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” și s-a menținut încheierea din 15 martie 2018 a Curții de Apel Chișinău. S-a admis recursul declarat de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, s-a casat decizia din 7 iunie 2018 a Curții de Apel Chișinău și s-a remis cauza pentru rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Prin decizia din 3 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Arhitecon”, s-a casat hotărârea din 11 noiembrie 2016 a Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău și s-a emis o nouă hotărâre prin care a fost admisă parțial acțiunea depusă de către Societatea pe Acțiuni „Arhitecon”. S-a încasat din contul Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” în beneficiul Societății pe Acțiuni „Arhitecon” datoria în mărime 8 255 905 de lei. Pretenția cu privire la încasarea dobânzii de întârziere a fost respinsă ca neîntemeiată.

La data de 16 martie 2020, Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” a declarat recurs, fiind completat prin recursul suplimentar din 23 septembrie 2020 împotriva deciziei din 3 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În motivarea cererii de recurs a invocat că, consideră decizia instanței de apel ca fiind ilegală și neîntemeiată, pasibilă de a fi casată.

A menționat că instanța de apel a încălcat normele de drept material, nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată cât și prin interpretarea în mod eronat a legii; a apreciat arbitrar probele; a admis și alte încălcări ce au dus la soluționarea greșită a cauzei, iar încălcările comise de către instanța de apel au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului în special al dreptului la un proces echitabil.

A afirmat că instanța de apel a încălcat prevederile art. 373 Cod de procedură civil, deoarece a apreciat arbitrar probele administrate în pricină; a aplicat eronat Legea și a omis să se expună în privința încălcării aplicării legii invocată de reprezentanții Agenției, fapt ce a dus la încălcarea dreptului la un proces echitabil.

A susținut că în probatoriul cauzei este anexată scrisoarea Ministerului Finanțelor semnată de Secretarul de Stat T. Ivanicichina, din care rezultă că Societatea pe Acțiuni „Arhitecon” a primit în anul 2007 din bugetul de stat, de rând cu alți agenți economici, prin intermediul Ministerului Dezvoltării Informaționale în calitate de plătitor suma de 8 600 100 de lei pentru lucrările de reconstrucție executate la restaurarea Palatului Căsătoriilor din mun. Chișinău, str. Mateevici, 74. De asemenea este stabilit faptul, reținut și de instanța de apel, că Întreprinderea de Stat „CRIS Registru” a achitat în avans intimatului suma de 17 100 000 de lei pentru lucrările de reconstrucție executate la restaurarea Palatului Căsătoriilor din mun. Chișinău, str. Mateevici 74. Astfel, probele date confirmă că pentru lucrările de reconstrucție executate la restaurarea Palatului Căsătoriilor din mun. Chișinău, str. Mateevici 74, Societatea pe Acțiuni „Arhitecon” a primit în avans în total 25 700 000 de lei încă în anul 2007.

Recurenta a opinat că având în vedere circumstanțele existente rezultă că intimatul acționează în relațiile cu Beneficiarul cu rea credință, are un comportament viclean, deoarece folosindu-se de expirarea termenului de păstrare a documentelor primare de evidență, de existența mai multor părți implicate în calitate de plătitori și beneficiari încearcă să obțină o îmbogățire fără justă cauză în sumă de 8 255 905, 82 de lei.

Totodată, a declarat că prin obținerea unei hotărâri judecătorești definitive în această cauză civilă se urmărește încă un scop – clasarea cauzei penale nr.2009978268 intentată de către Procuratura Anticorupție în baza art. 327 Cod penal

pe faptul folosirii intenționate a situației de serviciu de către persoane cu funcții de răspundere de la Ministerul Dezvoltării Informaționale în prezent suspendată.

A precizat că probele menționate nu au fost apreciate în niciun fel de către completul de judecată care a examinat această cauză, nu au indicat dacă argumentul dat este plauzibil sau urmează să fie respins, el fiind unul din cele mai importante, deoarece prin el se confirmă că achitarea a avut loc integral în avans, mult înainte de prestația Antreprenorului.

A mai specificat că o încălcare similară (aprecierea arbitrară a probelor administrate) constituie și aprecierea inadecvată de către instanța de apel a proceselor-verbale de recepționare a lucrărilor de restaurare a obiectului care ar fi fost efectuate în anul 2009, înscrise anexate la materialele cauzei cu încălcarea art. 368 Cod de procedură civilă, în baza cărora s-a ajuns la concluzia absurdă că Agenția are o datorie față de Societatea pe Acțiuni „Arhitecon” în sumă de 8 255 905, 82 de lei, deși s-a demonstrat că această sumă a fost pe deplin achitată în avans, încă în 2007 de către Ministerul Dezvoltării Informaționale.

A susținut că instanța de apel a acceptat neîntemeiat prezentarea și anexarea probelor suplimentare de către apelant și anume procesele-verbale de îndeplinire a lucrărilor, deși acestea urmau să fie prezentate în prima instanță întrucât țin nemijlocit de cuantumul pretențiilor înaintate și apelantul a avut posibilitate să le prezinte în prima instanță. Mai mult, apelantul nici nu a motivat imposibilitatea prezentării probelor noi în prima instanță, iar prin admiterea anexării și, ulterior motivării soluției de către instanța de apel în temeiul probelor noi acceptate, Agenția a fost lipsită de posibilitatea de a-și apăra legal drepturile și interesele.

De asemenea, instanța de apel a respins demersurile de obligare a apelantului de a prezenta actele în original, iar în asemenea situație, Agenția nu a avut posibilitatea de a combate aceste acte, mai ales că ele sunt dubioase, ținând cont că nu sunt indicate persoanele care le-au semnat, nu sunt trimiteri la împuternicirile și funcțiile persoanelor semnatare, etc. Drept urmare, se denotă că cauza a fost examinată în apel cu o părtinire evidentă în folosul intimatului, încălcându-se grav principiul „egalității armelor”.

Recurenta a relatat că este evident că Societatea pe Acțiuni „Arhitecon” a înaintat tardiv acțiunea privind încasarea datoriei, iar instanța de apel absolut neîntemeiat, neaplicând legea care trebuia aplicată și interpretând eronat prevederile legale privind prescripția a dat o hotărâre ilegală.

Mai mult, Societatea pe Acțiuni „Arhitecon” nu a prezentat probe în privința perfectării și eliberării facturilor fiscale referitor la lucrările sau serviciile de suma pretinsă. În contradictoriu cu aceasta însă, instanța de apel a concluzionat că sunt suficiente doar niște fotocopii dubioase a proceselor-verbale de efectuare a lucrărilor pentru admiterea acțiunii.

Prin referința depusă la 10 iunie 2020 Ministerul Economiei și Infrastructurii succesori al Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor a solicitat admiterea recursului declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”, ca fiind întemeiat.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Completul reține că copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată în adresa participanților la proces la 24 ianuarie 2020 (f.d.234, Vol. IV), însă careva date ce ar confirma recepționarea acestuia de către recurent la actele cauzei lipsesc.

Prin urmare, recursul din 16 martie 2020, este declarat în termen.

Prin încheierea din 7 octombrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 Cod de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Examinând materialele dosarului în raport cu temeiurile cererii de recurs, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul declarat de Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Aici, Colegiul menționează că din conținutul art. 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, rezultă cu suficientă precizie că trimiterea la rejudecare doar o singură dată pentru erori ce nu pot fi corectate de către instanța de recurs se referă în exclusivitate la retrimiterile repetate ale proceselor cauzate de erori anterior constatate de către instanța de recurs pe fondurile acțiunilor examinate.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că netrimiterea cauzei spre rejudecare a doua oară, a fost concepută de legiuitor ca o dispoziție edictată în favoarea părților, urmărindu-se soluționarea într-un termen rezonabil a cauzelor, însă, în speță, aplicarea acestei dispoziții este în defavoarea recurentului, producându-i daune mult mai mari decât trimiterea spre rejudecare.

Colegiul judiciar consideră necesar să menționeze că nu va formula un răspuns detaliat pentru fiecare argument al recurteii, ci va analiza doar motivele decisive pentru soluționarea prezentei cauze (a se vedea cauza *Garda Ruiz vs Spania* (Marea Cameră), 21 ianuarie 1999, parag. 26; *Moreira Ferreira vs Portugalia* (nr. 2) (Marea Cameră); 11 iulie 2017, parag. 84, 98).

Esența articolelor 432 și 442 alin. (1) Cod de procedură civilă oferă instanței de recurs competența de a efectua un control al legalității deciziei atacate, nu și a temeiniciei acesteia. Astfel, se vor reține circumstanțele de fapt, privite în ansamblu, care au fost prezentate de părți și stabilite de instanțele de judecată în fazele procesual

anterioare, cu excepția situației în care constatările lor pot fi considerate arbitrare sau vădit nerezonabile.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 118 alin. (3) Cod de procedură civilă, circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile și obiecțiile părților și ale altor participanți la proces, precum și de la normele de drept material și procedural ce urmează a fi aplicate.

Art. 239 Cod de procedură civilă, statuează că hotărârea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărârea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

În sensul art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească adoptă hotărârea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

În conformitate cu art. 373 alin. (1), (2), (5) Cod de procedură civilă, instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor și obiecțiilor înaintate, legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt și aplicarea legii în primă instanță. În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar care au importanță pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar și cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În debut, se menționează că, înaintând prezenta acțiune Societatea pe Acțiuni „Arhitecon” a solicitat încasarea datoriei în mărime de 8 255 905, 82 de lei și a dobânzii de întârziere în mărime de 7 720 062 lei, pentru perioada 1 octombrie 2009 – 1 octombrie 2015.

Prima instanță, fiind investită cu examinarea prezentei cauze, a ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii depuse de către Societatea pe Acțiuni „Arhitecon”, respingând-o integral.

După rejudecare, Curtea de Apel Chișinău, fiind investită cu judecarea apelului declarat de către Societatea pe Acțiuni „Arhitecon”, a concluzionat asupra temeinicii acestuia, a casat hotărârea din 11 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău și a admis parțial acțiunea. A dispus încasarea din contul Instituției Publice „Agenția Servicii Publice” în beneficiul Societății pe Acțiuni „Arhitecon” a datoriei în mărime 8 255 905 de lei, și a respins ca neîntemeiată pretenția cu privire la încasarea dobânzii de întârziere.

Întru consolidarea soluției sale instanța de apel a reținut că la 21 februarie 2007 între Societatea pe Acțiuni „Arhitecon”, în calitate de antreprenor și Ministerul Dezvoltării Informaționale, în calitate de beneficiar, a fost încheiat contractul de antrepriză nr. 29/12, obiectul căruia îl constituie executarea lucrărilor de reconstrucție la restaurarea Palatului Căsătoriilor din str. Mateevici 74, mun. Chișinău.

Instanța de apel a notat că valoarea lucrărilor executate poate fi stabilită doar în baza proceselor-verbale de recepție a lucrărilor.

În corespundere cu prevederile art. 119 alin. (1) Cod de procedură civilă, probele se adună și se prezintă de către părți și de alți participanți la proces. Probele se prezintă în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare în termenul stabilit de instanță, dacă legea nu prevede altfel.

În conformitate cu art. 130 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la relevanța, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.

Ca rezultat al aprecierii probelor, instanța judecătorească este obligată să reflecte în hotărâre motivele concluziilor sale privind admiterea unor probe și respingerea altor probe, precum și argumentarea preferinței unor probe față de altele.

Proba este declarată ca fiind veridică dacă instanța constată prin cercetare și comparare cu alte probe că datele pe care le conține corespund realității.

La acest capitol, Colegiul judiciar apreciază ca fiind relevante argumentele recurentului aduse în contextul dat, precum că instanța ierarhic inferioară a admis și anexat la materialele cauzei probe suplimentare prezentate în instanța de apel, și anume procesele-verbale de îndeplinire a lucrărilor, deși acestea urmau să fie prezentate în instanța de fond.

În conformitate cu art. 372 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă acestea respectă prevederile art. 119¹ alin. (2), dacă acestea nu au fost reclamate de către prima instanță la cererea participanților la proces sau dacă au fost restituite în mod nejustificat de către prima instanță.

În temeiul art. 119¹ Cod de procedură civilă, toate probele se prezintă, sub sancțiunea decăderii, în termenul stabilit de instanța de judecată, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, dacă legea nu prevede altfel.

În cazul prezentării probelor contrar condițiilor prevăzute de lege, judecătorul dispune restituirea acestora printr-o încheiere protocolară.

Proba care nu a fost prezentată în condițiile alin.(1) nu va mai putea fi administrată pe parcursul procesului decât în cazul în care: b) participantul a fost în imposibilitate de a prezenta proba în termen; c) administrarea probei nu duce la întreruperea ședinței. În cazurile prevăzute la alin. (2), partea adversă are dreptul la proba contrară în termenul stabilit de instanță numai asupra aceluiași aspect pentru care s-a admis proba invocată.

Proba prezentată după faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare care determină întreruperea ședinței se administrează dacă este acceptată de partea adversă.

Prin prisma normelor legale procedurale enunțate mai sus, Colegiul conchide că la caz, contrar prevederilor art. 372 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța de apel a admis la etapa dată de examinare a cauzei procesele-verbale de îndeplinire a

lucrărilor (f.d.198-250, Vol. II; 1-143, Vol. III) în calitate de probe noi, fără să se asigure de necesitatea administrării acesteia, precum și fără a stabili motivul care a împiedicat apelantul/pârât să o prezinte în cadrul examinării cauzei în prima instanță.

Deși, legislația procesual-civilă cert și imperativ prevede că instanța de apel nu are dreptul să administreze probele, care au putut fi prezentate de participanții la proces în prima instanță, cu excepția situației dacă partea a fost în imposibilitate să o facă la examinarea cauzei în prima instanță.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului, în jurisprudența sa constantă, Convenția nu reglementează regimul probelor, ca atare (Mantovanelli împotriva Franței, pct. 34).

Admisibilitatea probelor și aprecierea acestora sunt în primul rând de competența dreptului intern și a instanțelor naționale [García Ruiz împotriva Spaniei (MC), pct. 28]. Situația este similară în ceea ce privește forța probatorie și sarcina probei. Tot instanța națională este cea care apreciază utilitatea probelor propuse [Centro Europa 7 SRL și Di Stefano împotriva Italiei (MC), pct. 198].

Cu toate acestea, conform Convenției, caracterul echitabil al procedurii este evaluat în lumina întregii proceduri, în special a modului în care au fost colectate probele.

Prin urmare, trebuie să se asigure că mijloacele de probă au fost prezentate astfel încât să asigure un proces echitabil (Blucher împotriva Republicii Cehe, pct. 65).

În rezultat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că prezenta cauză civilă a fost soluționată de către instanța de apel cu încălcarea prevederilor normelor de drept procedural, în special celor prevăzute la art. 26 Cod de procedură civilă - contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale, or, prin acceptarea la faza examinării cauzei în ordine de apel a proceselor-verbale de îndeplinire a lucrărilor în calitate de probe noi prezentate de către apelanta Societatea pe Acțiuni „Arhitecon”, fără a verifica necesitatea admiterii acesteia, precum și motivul imposibilității de către ultima de a o prezenta în prima instanță, a lipsit recurentul de dreptul de a-și formula, argumenta și dovedi propria poziție în procesul dat de judecată în raport cu înscrisul enunțat.

Totodată, se menționează că instanța de apel întru argumentarea respingerii alegației precum că acțiunea depusă de către Societatea pe Acțiuni „Arhitecon” este prescrisă a aplicat o lege care nu urma a fi aplicată și nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

În acest sens, Colegiul lărgit reține că instanța de apel a invocat dispozițiile art. 272 alin. (3) Cod civil (în redacția până la 1 martie 2019), aceasta fiind o normă generală, or, la caz relațiile juridice sunt reglementate de Capitolul XI Antrepriza și prestările de servicii, Secțiunea 2-a Cod civil, anume de normele speciale art. 937 – 969 Cod civil (în redacția până la 1 martie 2019), circumstanța specificată urmând a fi examinată prin prisma art. 267 Cod civil (în redacția până la 1 martie 2019) în coroborare cu dispozițiile art. 968 Cod civil (în redacția până la 1 martie 2019), care prevede termenele de prescripție în contractele de antrepriză.

Deși, atât în instanța de fond cât și în instanța de apel, chestiunea referitor la termenul de prescripție în relațiile de antrepriză a fost invocată de către pârât.

În consecință, se notează că actul judecătoresc trebuie să corespundă tuturor normelor de drept, să fie clar, înțeles de părțile implicate în litigiu și să răspundă în mod sigur și expres la toate cererile și obiecțiile formulate de către părți (principiul nr. 6 al Recomandării nr. R (84)5 privind principiile de procedură civilă menite pentru ameliorarea funcționării justiției, adoptată la 28 februarie 1984 de Comitetul Miniștrilor al Consiliului Europei).

Având în vedere cele menționate și deoarece eroarea judiciară în cauză nu poate fi corectată de către instanța de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia și a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecare, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând cauza, să emită o decizie legală și întemeiată, respectând dreptul garantat al părților la un proces echitabil.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. c) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”.

Se casează integral decizia din 3 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Societatea pe Acțiuni „Arhitecon” împotriva Serviciului Stare Civilă (reorganizat în Instituția Publică „Agenția Servicii Publice”) și Ministerului Tehnologiei Informației și Comunicațiilor cu privire la încasarea datoriei și a dobânzii de întârziere, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

Mariana Pitic

Nicolae Craiu